

ממ"ן 14

יונתן אוהיון

16 בדצמבר 2017

שאלה 1

סעיף א

לא נכון. דוגמה נגדית תהיה $f = h, g = k$ (כאשר הפונקציות h, k הן הפונקציות המוגדרות בממ"ן).
נוכל לחשב ולראות ש $h(0) = h(1) = 0$ ולכן היא לא חח"ע, אך גם $(h \circ k)(x) = x$:

$$(h \circ k)(x) = \begin{cases} k(x) & k(x) \leq 0 \\ k(x) - 1 & k(x) > 0 \end{cases} = \begin{cases} x & x \leq 0 \\ x + 1 - 1 & x > 0 \end{cases} = \begin{cases} x & x \leq 0 \\ x & x > 0 \end{cases} = x$$

ולכן אם $(f \circ g) = id$, f אינה בהכרח חח"ע כנדרש.

■

סעיף ב

נכון. נניח בשלילה ש g לא חח"ע, כלומר מתקיים

$$\exists a, b \in \mathbb{R}, g(a) = g(b) \wedge a \neq b$$

נפעיל את f על שני הצדדים ונקבל:

$$f(g(a)) = f(g(b)) \equiv (f \circ g)(a) = (f \circ g)(b) \xrightarrow{(f \circ g) = id} a = b$$

בסתירה להנחה. לפיכך, g חח"ע כנדרש.

■

שאלה 1 – המשך

סעיף ג + ד

לא נכון. יהיו $f, g : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ מוגדרות באופן הבא: $f(x) = g(x) = \frac{1}{x}$. שתי הפונקציות לא מוגדרות בנקודה $x = 0$, ולכן $\text{Im } f \neq \mathbb{R} \wedge \text{Im } g \neq \mathbb{R}$ ולכן לא על. נשים לב ש $(f \circ g) = id$:

$$(f \circ g)(x) = f\left(\frac{1}{x}\right) = \frac{1}{\frac{1}{x}} = x$$

נוכל לשים לב שהדוגמה הזאת עובדת גם עבור המקרה הנדרש בסעיף ד, שכן גם $g(x)$ לא על במקרה זה. לפיכך, אם $(f \circ g) = id$, לא f ולא g בהכרח על כנדרש.

■

סעיף ה

לא נכון. ניתן בתור דוגמה נגדית את אותה הדוגמה מסעיף א. ראשית, נגדיר את פונקציית ההרכבה $k \circ h$:

$$(k \circ h)(x) = \begin{cases} h(x) & h(x) \leq 0 \\ h(x) - 1 & h(x) > 0 \end{cases}$$

אזי $(f \circ g)(x) = (h \circ k)(x) = x$ כפי שהראינו בסעיף א, אך מחישוב נובע $h(0) = h(1) = 0$, ולכן לפי ההגדרה, $(k \circ h)(0) = (k \circ h)(1) = 0$ ולא מתקיים $(k \circ h) = id$ כנדרש.

■

סעיף ו

נכון. נניח ש g על. אזי לפי הנתון מתקיים $f(g(x)) = x \Rightarrow g(f(g(x))) = g(x)$. מכיוון ש g על, לכל $y \in \mathbb{R}$ קיים $x \in \mathbb{R}$ כך ש $y = g(x)$. לפיכך, $g(f(y)) = y$, כלומר $(g \circ f)(y) = y$ לכל $y \in \mathbb{R}$. כנדרש.

■

שאלה 2

סעיף א

יהי $\varepsilon > 0$. נבחר $\delta = \frac{1}{\pi}$. לפיכך, מתקיים

$$0 < \left| x - \frac{2}{\pi} \right| < \delta \Rightarrow x \in N_\delta^* \left(\frac{2}{\pi} \right) = \left(\frac{1}{\pi}, \frac{3}{\pi} \right)$$

לכן:

$$\frac{1}{x} \in \left(\frac{\pi}{3}, \pi \right) \wedge \frac{1}{x} \neq \frac{\pi}{2} \Rightarrow \sin \frac{1}{x} \in \left(0, \sin \frac{\pi}{3} \right) \wedge \sin \frac{1}{x} \neq 1 \quad (= \sin \frac{\pi}{2})$$

ולכן $\sin \frac{1}{x} < 1$ ובפרט $0 < \sin \frac{1}{x} < 1$ (בטווח זה, $\sin x > 0$) ולכן

$$\forall x \in N_\delta^* \left(\frac{2}{\pi} \right), \quad \lfloor \sin \frac{1}{x} \rfloor = 0 \Rightarrow \left| \lfloor \sin \frac{1}{x} \rfloor \right| = 0 \Rightarrow \left| \lfloor \sin \frac{1}{x} \rfloor \right| < \varepsilon$$

לכל $\varepsilon > 0$ ולכן $f(x) \xrightarrow{x \rightarrow \frac{2}{\pi}} 0$ כנדרש.

■

סעיף ב

נסמן: $f(x) = \sqrt{2x - \sin 3x}$. יהי $M_1 \in \mathbb{R}$. נבחר $M_2 = \frac{M_1^2 + 1}{2}$. אזי:

$$\begin{aligned} x > M_2 &\Rightarrow x > \frac{M_1^2 + 1}{2} \\ \sin x \leq 1 \text{ נימוק: } &\Rightarrow x > \frac{M_1^2 + \sin 3x}{2} \\ &\Rightarrow 2x > M_1^2 + \sin 3x \\ &\Rightarrow 2x - \sin 3x > M_1^2 \\ &\Rightarrow \sqrt{2x - \sin 3x} > M_1 \Rightarrow f(x) > M_1 \end{aligned}$$

לכן, לפי הגדרה 4.55, $f(x) \xrightarrow{x \rightarrow \infty} \infty$ כנדרש.

■

שאלה 3

סעיף א1

ההגדרה: נגיד כי $\lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = L$ אם קיים $L \in \mathbb{R}$ כך שלכל $0 < \varepsilon$ קיים $M \in \mathbb{R}$ כך שלכל $x > M$ מתקיים $|f(x) - L| < \varepsilon$.

נשלול: נגיד כי ל- $f(x)$ לא קיים גבול ממשי כש- $x \rightarrow \infty$ אם לכל $L \in \mathbb{R}$, קיים $0 < \varepsilon$ כך שלכל $M \in \mathbb{R}$ קיים $x > M$ כך ש- $|f(x) - L| \geq \varepsilon$. שללנו את ההגדרה כנדרש.

■

סעיף ב1

יהיו $L, M \in \mathbb{R}$. נבחר $\varepsilon = \frac{1}{6}$ ונניח כי $x > M$. ידוע לנו ש- $-1 \leq \cos x \leq 1$ עבור כל $x \in \mathbb{R}$ ולכן מתקיים

$$\begin{aligned} 4 \leq 5 + \cos x \leq 6 &\Rightarrow \frac{1}{6} \leq \frac{1}{5 + \cos x} \\ \forall x \in \mathbb{R}, |x| \geq 0 &\Rightarrow \text{נימוק: } \frac{1}{6} \leq \frac{|4 - 5L - L \cos x|}{6} \leq \frac{|4 - 5L - L \cos x|}{5 + \cos x} = \left| \frac{4 - L(5 + \cos x)}{5 + \cos x} \right| \\ &= \left| \frac{4}{5 + \cos x} - L \right| = |f(x) - L| \Rightarrow |f(x) - L| \geq \frac{1}{6} \end{aligned}$$

ומצאנו ε כך ש- $|f(x) - L| \geq \varepsilon$ לכל $L \in \mathbb{R}$ ולכן לא קיים ל- $f(x)$ גבול ממשי לפי סעיף א1 כנדרש.

■

שאלה 3 – המשך

סעיף א2

ההגדרה: נגיד כי $\lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = L$ אם לכל סדרה $(x_n)_{n=1}^{\infty}$ המקיימת $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = \infty$, מתקיים $\lim_{n \rightarrow \infty} f(x_n) = L$.

נשלו: נגיד כי ל $f(x)$ לא קיים גבול ממשי כש $x \rightarrow \infty$ אם קיימת סדרה $(x_n)_{n=1}^{\infty}$ המקיימת $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = \infty$ כך שהסדרה $(f(x_n))_{n=1}^{\infty}$ מתבדרת במובן הצר. שללנו את ההגדרה כנדרש.

■

סעיף ב2

תהי (x_n) סדרה המוגדרת כך: $x_n = n\pi$. לפיכך לפי משפט 2.43, $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = \infty$. ממחזוריות פונקציית הקוסינוס ניתן לראות כי מתקיים

$$\begin{aligned}\cos x_{2n} &= \cos 2\pi n = 1 \\ \cos x_{2n-1} &= \cos (2n-1)\pi = -1\end{aligned}$$

נסמן: $a_n = f(x_n)$. נבחר שתי תת-סדרות מכסות של (a_n) : הסדרה a_{2n} והסדרה a_{2n-1} . נוכל לראות ששתי סדרות אלו הינן סדרות קבועות:

$$\begin{aligned}a_{2n} &= \frac{4}{5 + \cos 2\pi n} = \frac{4}{6} = \frac{2}{3} \Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} a_{2n} = \frac{2}{3} \\ a_{2n-1} &= \frac{4}{5 + \cos (2n-1)\pi} = \frac{4}{4} = 1 \Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} a_{2n-1} = 1\end{aligned}$$

מכיוון ששתי תת-סדרות אלו הינן תת-סדרות מכסות וגבולותיהן שונים זה מזה, לפי משפט 3.31 הסדרה $a_n = f(x_n)$ מתבדרת. לכן לפי ההגדרה בסעיף א2 ל $f(x)$ לא קיים גבול ממשי כנדרש.

■

שאלה 4

סעיף א

נחשב את הגבול:

$$\begin{aligned}\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos x}{x^2} &= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1 - \cos x)(1 + \cos x)}{x^2(1 + \cos x)} \\&= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos^2 x}{x^2(1 + \cos x)} \\&= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin^2 x}{x^2(1 + \cos x)} \\&= \left(\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{x} \right)^2 \cdot \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1}{1 + \cos x} \\&= \frac{1}{1 + \lim_{x \rightarrow 0} \cos x}\end{aligned}$$

$$\text{משפט 4.45} = \frac{1}{1 + \lim_{x \rightarrow 0} \cos x}$$

$$\text{טענה 4.44} = \boxed{\frac{1}{2}}$$

וחישבנו את הגבול כנדרש.

■

טענות עזר

נוכיח כי $\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{x} = \infty$ וכי $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{x} = 0$.

ראשית, נוכיח כי $\lim_{x \rightarrow \infty} x = \infty$: יהי $M_1 \in \mathbb{R}$ ונבחר $M_2 = M_1$. לפיכך, לכל $x > M_1$ מתקיים $x = f(x) > M_2 = M_1$ וסיימנו. לפיכך, לפי משפט 4.53 מתקיים $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{x} = 0$ כנדרש.

שנית, נוכיח את הגבול השני בעזרת הגדרת הגבול לפי היינה: תהי $(x_n)_{n=1}^\infty$ סדרה אפסה החסומה מלרע ע"י 0, כלומר $x_n > 0$ לכל n . לפיכך לפי משפט 2.43, $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{x_n} = \infty$. לכן, לפי הגדרה 4.51 מתקיים $\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{x} = \infty$ כנדרש.

■

בעמוד הבא נראה את החישובים לסעיפים ב וג.

שאלה 4 - המשך

סעיף ב

נראה שהגבול אינו קיים. נפשט מעט את ביטוי הגבול:

$$\begin{aligned}\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{\sin^4 x}{x^7} &= \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{\sin^4 x}{x^4} \cdot \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{1}{x^3} \\ &= \left(\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{\sin x}{x} \right)^4 \cdot \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{1}{x^3} \\ 4.48 \text{ משפט} &= \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{1}{x^3}\end{aligned}$$

לפיכך:

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{x^3} = \left(\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{x} \right)^3 = \infty^3 = \infty \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\sin^4 x}{x^7} = \infty$$

כעת, נוכיח ש $\lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{1}{x^3} = -\infty$ לפי שאלה 4.75. יהי $M \in \mathbb{R}$ ונבחר $0 < \delta = |M|$. בנוסף נוכל לראות כי מכיוון שאנו מתקרבים ל-0 בסביבת δ נקודה משמאל, M בהכרח שונה מ-0. נניח בנוסף כי $-\delta < x < 0$ ונחלק למקרים:

אם $M > 0$ אז $\delta = |M| = M$ ולכן מתקיים:

$$\begin{aligned}-M < x < 0 &\Rightarrow M > -x \Rightarrow M > \frac{1}{M} > \frac{1}{-x} > \frac{1}{x^2} > \frac{1}{x^3} \\ &\Rightarrow M > \frac{1}{x^3} \Rightarrow f(x) < M\end{aligned}$$

אם $M < 0$ אז $\delta = |M| = -M$ ולכן מתקיים:

$$\begin{aligned}M < x < 0 &\Rightarrow M > \frac{1}{M} > \frac{1}{x} > \frac{1}{x^3} \\ &\Rightarrow M > \frac{1}{x^3} \Rightarrow f(x) < M\end{aligned}$$

והראנו שמתקיים $f(x) < M$ לכל x בסביבה שמאלית של 0 ולכן $\lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{1}{x^3} = -\infty$. כעת הראינו שהגבול של $f(x)$ בנקודה 0 משמאל שונה מהגבול שלה בנקודה מימין ולכן לא קיים לה גבול כנדרש. ■

שאלה 4 – המשך

סעיף ג

נחשב את הגבול:

$$\begin{aligned}\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{-3x^5 + 5x^3 + 1}{5x^5 + 3x^3 - 1} &= \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{x^5(-3 + \frac{5}{x^2} + \frac{1}{x^5})}{x^5(5 + \frac{3}{x^2} - \frac{1}{x^5})} \\ &= \frac{-3 + \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{5}{x^2} + \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{x^5}}{5 + \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{3}{x^2} - \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{x^5}} \\ \text{לפי טענת העזר} &= \frac{-3 + 5 \cdot 0 + 0}{5 + 3 \cdot 0 - 0} = \boxed{-\frac{3}{5}}\end{aligned}$$

וחישבנו את הגבול כנדרש.

■

טענת עזר לסעיף ד

תהי $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ כך ש $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x)$ קיים. אזי $\lim_{x \rightarrow \infty} f(-x) = \lim_{x \rightarrow -\infty} f(x)$. נוכיח בעזרת הגדרת הגבול בסדרות:

תהי $(x_n)_{n=1}^{\infty}$ סדרה כך ש $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = -\infty$ ונסמן $y_n = -x_n$. אזי לפי טענה 2.39 מתקיים $\lim_{n \rightarrow \infty} y_n = \infty$, או במילים אחרות, $\lim_{n \rightarrow \infty} -x_n = \infty$.

לפי הגדרת הגבול בסדרות, הגבול $\lim_{n \rightarrow \infty} f(x_n) = L$ קיים. בנוסף, מכיוון ש $x_n = -y_n$, גם הגבול $\lim_{n \rightarrow \infty} f(-y_n)$ קיים ובפרט שווה ל L .

לכן, לכל סדרה $(y_n)_{n=1}^{\infty}$ המקיימת $\lim_{n \rightarrow \infty} y_n = \infty$ מתקיים $\lim_{n \rightarrow \infty} f(-y_n) = L$ ולכן לפי הגדרת הגבול בסדרות מתקיים $\lim_{x \rightarrow \infty} f(-x) = \lim_{x \rightarrow -\infty} f(x)$ כנדרש.

■

סעיף ד

נסמן:

$$\begin{aligned}f(x) = \sqrt{x^2 - \sin x} - x &\Rightarrow f(-x) = \sqrt{x^2 + \sin x} + x \\ \Rightarrow g(x) = \sqrt{x} + \frac{x}{x^2 + \sin x}, \quad h(x) &= x^2 + \sin x \\ \Rightarrow f(-x) &= g(h(x))\end{aligned}$$

נראה ש $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = \infty$, אך לפי טענת העזר, די לנו לחשב את $\lim_{x \rightarrow \infty} g(h(x))$. בעמוד הבא ניעזר במשפט 4.39 על מנת להראות שגבול זה אכן קיים.

שאלה 4 - המשך

סעיף ד - המשך

לפי משפט 4.39, עלינו להראות שהגבולות הבאים קיימים:

$$\lim_{x \rightarrow \infty} g(x) = \infty \quad \lim_{t \rightarrow \infty} h(t) = \infty$$

נראה זאת בעזרת אריתמטיקה:

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow \infty} g(x) &= \lim_{x \rightarrow \infty} \sqrt{x} + \frac{x}{x^2 + \sin x} \\ &= \lim_{x \rightarrow \infty} \sqrt{x} + \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{x}{x^2 + \sin x} \\ &= \lim_{x \rightarrow \infty} \sqrt{x} + \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{x + \frac{\sin x}{x}} \end{aligned}$$

כעת, מכיוון ש $\sin x$ חסומה ו $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{x} = 0$, מתקיים $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\sin x}{x} = 0$ (חסומה כפול אפסה) ולכן $\lim_{x \rightarrow \infty} x + \frac{\sin x}{x} = \infty$ ולכן $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{x + \frac{\sin x}{x}} = 0$. לפיכך,

$$\lim_{x \rightarrow \infty} g(x) = \lim_{x \rightarrow \infty} \sqrt{x} + \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{x + \frac{\sin x}{x}} = \lim_{x \rightarrow \infty} \sqrt{x} = \infty$$

כנדרש. כעת, נחשב את הגבול השני:

$$\begin{aligned} \lim_{t \rightarrow \infty} h(t) &= \lim_{t \rightarrow \infty} t^2 + \sin t \\ &= \lim_{t \rightarrow \infty} t^2 \left(1 + \frac{\sin t}{t^2} \right) \\ &= \lim_{t \rightarrow \infty} t^2 \cdot \left(1 + \lim_{t \rightarrow \infty} \frac{\sin t}{t^2} \right) \end{aligned}$$

כעת, מכיוון ש $\sin t$ חסומה ו $\lim_{t \rightarrow \infty} \frac{1}{t^2} = 0$, מתקיים $\lim_{t \rightarrow \infty} \frac{\sin t}{t^2} = 0$ (חסומה כפול אפסה). לפיכך,

$$\lim_{t \rightarrow \infty} h(t) = \lim_{t \rightarrow \infty} t^2 \cdot \left(1 + \lim_{t \rightarrow \infty} \frac{\sin t}{t^2} \right) = \lim_{t \rightarrow \infty} t^2 = \infty$$

כנדרש. לכן, לפי משפט 4.39 מתקיים $\lim_{x \rightarrow \infty} g(h(x)) = \infty$, כלומר $\lim_{x \rightarrow \infty} f(-x) = \infty$. לכן, לפי טענת העזר, $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = \infty$ וחישבנו את הגבול כנדרש.

■

שאלה 4 - המשך

סעיף ה - $k = 0$

נראה ש $\lim_{x \rightarrow 0} \sin \frac{x}{2} [\sin x] = 0$. ראשית, נוכיח את הגבול מימין. יהי $\varepsilon \in \mathbb{R}$ ונבחר $\delta = \frac{\pi}{2}$. אזי מתקיים

$$\begin{aligned} \forall 0 < x < \frac{\pi}{2}, \quad 0 < \sin x < 1 &\Rightarrow [\sin x] = 0 \Rightarrow [\sin x] \in N_\varepsilon(0) \\ &\Rightarrow \lim_{x \rightarrow 0^+} [\sin x] = 0 \\ &\Rightarrow \lim_{x \rightarrow 0^+} \sin \frac{x}{2} \cdot \lim_{x \rightarrow 0^+} [\sin x] = 0 \cdot \lim_{x \rightarrow 0^+} \sin \frac{x}{2} = 0 \end{aligned}$$

כעת, נוכיח את הגבול משמאל ונתחיל מהגבול משמאל של הפונקציה $g_1(x) = [\sin x]$. יהי $\varepsilon \in \mathbb{R}$ ונבחר $\delta = \frac{\pi}{2}$. לפיכך,

$$\begin{aligned} \forall -\frac{\pi}{2} < x < 0, \quad -1 < \sin x < 0 &\Rightarrow [\sin x] = -1 \Rightarrow [\sin x] \in N_\varepsilon(-1) \\ &\Rightarrow \lim_{x \rightarrow 0^-} [\sin x] = -1 \\ &\Rightarrow \lim_{x \rightarrow 0^-} \sin \frac{x}{2} \cdot \lim_{x \rightarrow 0^-} [\sin x] = - \lim_{x \rightarrow 0^-} \sin \frac{x}{2} \end{aligned}$$

כעת, נשתמש במשפט 4.39 על מנת להוכיח את הגבול הדרוש, כלומר עלינו להוכיח את הטענות הבאות:

$$1. \sin x \xrightarrow{x \rightarrow 0} 0 \quad 2. \frac{t}{2} \xrightarrow{t \rightarrow 0} 0 \quad 3. \text{ קיימת סביבה נקובה } N_\delta^*(0) \text{ כך ש } g(t) \text{ נמצא בתוכה}$$

הטענה הראשונה נמצאת במשפט 4.44, ואת הטענה השנייה נראה מאריתמטיקה:

$$\lim_{t \rightarrow 0} \frac{t}{2} = \frac{1}{2} \lim_{t \rightarrow 0} t = \frac{1}{2} \cdot 0 = 0$$

ובנוסף הראינו, לפי הגדרת הגבול, כי בהכרח קיימת סביבה נקובה המקיימת את התנאי הדרוש. לפיכך, לפי משפט 4.39 מתקיים:

$$0 = \lim_{x \rightarrow 0} \sin \frac{x}{2} = - \lim_{x \rightarrow 0^-} \sin \frac{x}{2}$$

ולכן מתקיים $\lim_{x \rightarrow 0} \sin \frac{x}{2} [\sin x] = 0$ כנדרש. ■

שאלה 4 - המשך

סעיף ה - $k = 1$

נתבונן בגבול $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} [\sin x]$. נבחר $\delta = \frac{\pi}{2}$. עבור כל $0 < x < \pi$ חוץ מ- $x = \frac{\pi}{2}$ מתקיים $0 < \sin x < 1$, ולכן גם $[\sin x] = 0$. לכן, לכל $x \in N_\delta^*(\frac{\pi}{2})$ מתקיים $[\sin x] \in N_\varepsilon(0)$, כלומר $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} [\sin x] = 0$ לפיכך, מתקיים

$$\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \sin \frac{x}{2} [\sin x] = \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \sin \frac{x}{2} \cdot \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} [\sin x] = 0 \cdot \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \sin \frac{x}{2} = 0$$

כנדרש. ■

סעיף ה - $k = 2$

נתבונן בפונקציה $g_1(x) = [\sin x]$. נוכיח ש- $\lim_{x \rightarrow \pi^+} g_1(x) = -1$. נבחר $\delta = \pi$. אזי לכל $\pi < x < 2\pi$ מתקיים $-1 < \sin x < 0$, כלומר $[\sin x] = -1$ ולכן $\lim_{x \rightarrow \pi^+} g_1(x) = -1$. כעת, נראה כי $\lim_{x \rightarrow \pi^-} g_1(x) = 0$. נבחר $\delta = \frac{\pi}{2}$. אזי לכל $\frac{\pi}{2} < x < \pi$ מתקיים $0 < \sin x < 1$, כלומר $[\sin x] = 0$ ולכן $\lim_{x \rightarrow \pi^-} g_1(x) = 0$.

בנוסף, נתבונן בפונקציה $g_2(x) = \sin \frac{x}{2}$. נוכיח כי $\lim_{x \rightarrow \pi} g_2(x) = 1$ בעזרת משפט 4.39. ראשית, הפונקציה $\frac{t}{2} = \frac{1}{2}t$ הינה פונקציה לינארית ולכן $\lim_{t \rightarrow \pi} \frac{t}{2} = \frac{\pi}{2}$. בנוסף, לפי שאלה 4.77 מתקיים $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \sin x = 1$. לבסוף, ברור שקיימת סביבה נקובה $N_\delta^*(\frac{\pi}{2})$ כך ש- $\frac{t}{2}$ נמצא בתוכה לפי הגדרת הגבול. לפיכך, $\lim_{t \rightarrow \pi} \sin \frac{t}{2} = 1$.

כעת, נוכל להראות שהגבול של הפונקציה בשאלה אינו קיים. הגבול מימין הינו

$$\lim_{x \rightarrow \pi^+} \sin \frac{x}{2} [\sin x] = \lim_{x \rightarrow \pi^+} \sin \frac{x}{2} \cdot \lim_{x \rightarrow \pi^+} [\sin x] = 1 \cdot -1 = -1$$

והגבול משמאל הינו

$$\lim_{x \rightarrow \pi^-} \sin \frac{x}{2} [\sin x] = \lim_{x \rightarrow \pi^-} \sin \frac{x}{2} \cdot \lim_{x \rightarrow \pi^-} [\sin x] = 1 \cdot 0 = 0$$

כמובן ש- $-1 \neq 0$ ולכן אין לפונקציה גבול בנקודה π כנדרש. ■